

CREIXEMENT URBÀ I PRIMERES IMPLANTACIONS FABRILS A LES CORTS, 1845-1868

Mercè Tatjer, Antoni Vilanova i Yolanda Insa

Les Corts era, a mitjan segle XIX, un petit municipi creat el 1836. Tenia una base econòmica eminentment rural i estava força allunyat de la ciutat de Barcelona i no massa ben comunicat amb ella. Entre 1845 i 1848 s'inicià la urbanització amb la construcció de l'església del Remei i la realització, al seu voltant, de la primera parcel·lació privada vuitcentista.

Al mateix temps, lluny d'aquest primer nucli urbà, s'ubicaren algunes instal·lacions fabrils. Unes, estaven relacionades amb activitats anteriors, com ara els prats de blanqueig d'Esteve Pubill i de Marià Soley, o amb factors del propi medi, com les rajolereries que aprofitaven la presència de les argiles en el terme. Tanmateix, d'altres sorgiren de nova planta prop de camins antics (camí vell de les Corts) o de nous eixos (carretera de Barcelona a Sarrià): són els casos de *El Vidriol* de Llopis i Cia., els hules i encerats de Barnet, a més de la fàbrica Batlló. Tots aquests primers nuclis fabrils foren amb el temps fites urbanes i socials de llarga permanència en la història i el territori de les Corts.

La comunicació té com a objectiu presentar els orígens i primeres dècades de desenvolupament d'aquestes activitats fabrils cortsenses i alhora contribuir al coneixement del procés d'industrialització fora muralla, analitzant el cas d'un municipi del Pla que mai ha estat considerat industrial.

S'analitzarà, en primer lloc, el marc territorial de l'àrea, per presentar després els factors de localització i les característiques espacials de dos exemples: el del Vidriol i el de la fàbrica Batlló. Tots dos tingueren un impacte territorial molt fort, però per raons diferents. La fàbrica Batlló exemplifica amb claredat l'adaptació d'un espai fabril a la trama de l'Eixample de Barcelona; el Vidriol, les implantacions fabrils en els espais no planificats per Cerdà.